

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, sêu prin posta
sêu prin domni co-
lectorii.

Nr. 17.

Brasiovu 1. Septembre 1877.

Anulu X.

Sumariu: Discursulu presiedintelui asoc. trans. I. Bolog'a la deschiderea adun. gen. — Romanulu in poesi'a sa poporale. (Urmare). — Epistole de ale repausatiloru. (Urmare.) — Cuventare de deschidere rostita prin directore cu ocaseunea adun. despart. alu XI-lea etc. — Cestiunea limbei rom. in diariile din Clusiu et B. Pest'a. — Bibliografia.

Discursulu presiedintelui asociat. trans. Iacobi Bolog'a,
tienutu cu ocaseunea deschiderei siedintieloru adun. gener. a
XVI., la 24. Iuliu st. v. sêu la 5. Aug. c. n. 1877 in Blasiu.

Stralucita adunare! Onor. domni si frati!

Asiu avea — cá celu ce suntu pana in mo-
mentu, cá presiedinte alu „Asociatiunei transilvane
pentru literatur'a romana si cultur'a poporului ro-
manu“ — a deschide simplamente si indata siedintia
adunarei nóstre-generali din estu anu, si a priveghia
apoi, cá discutarea si deliberarea, asupra tuturor
obiecteloru din program'a publicata se decurga in
ordinea cea mai buna, si sub cea mai stricta obser-
vare a statuteloru, pre alu caroru temeiu amu con-
venitu aici.

In acestu modu asiu satisface oficiului meu de
o parte, ér de alta parte asiu corespunde póte astepta-
rei multoru, la tóta intemplantarea inse de siguru in-
dreptatitei recerintie, de a economisá cu scurtulu
tempu, ce ne stá la dispositiune, cátu se póte mai
bine, mai cu crutiare.

Déca inse cu tóte acestea amanu pentru vreo
câteva minute deschiderea siedintiei; déca nu dau
locu mentionatei discutiari si deliberari imediatu dupa
convenirea nóstra in acestu pavilionu; déca 'mi per-
mitu a ve molestá — inainte de a fi trecutu la lu-
cru — cu vreo câteva cuvinte din partea mea: Ve
rogu onor. domni si frati! se nu'mi denegati indul-
gentia si pacientia fratiésca, si se'mi credeti, cá nu
facu acésta din mancarime de a vorbi, ci o facu mai
intaiu: din deosebitulu respectu cátra loculu,
in care ne aflamu; din pietate si gratitudine
cátra celi ce nu numai prin activitatea desvoltata in
viétia, dar chiaru si prin asiedierea remasitieloru loru
pamentesci in sinulu pamentului acestui locu, au
asecuratu comunei acesteia romane o mare insem-
natate: din deosebita reverintia si stima
cátra cei ce si actualminte lucra barbatesce la aug-
mentarea acestei insemnatati, — si in urma: din
considerati'a importantiei unuia dintre punc-
tele programului nostru, asupra careia voiu se ve
tragu tóta atentiunea cu pucine cuvinte.

Suntemu in Blasiu, domniloru mei!

In alu siesesprediecelea anu alu existen-
tiei nóstre, cá asociatiune transilvana ne aflamu —
lauda a totu puterniculu cerescu si pamentescu si
multiamita prudentiei, perseverantiei, vitalitatiei ro-
manesci! inca totu cá atare in loculu unde si-a ser-
batu ca la an. 1863 a III-a adunare generale sub
multu promitietoriele auspicii, ale unei ere noue si
amica literaturii romane si culturai poporului romanu,
sub prospecte incantátore; ne vedemu domniloru si
fratiloru: dupa patrusprediece ani de si — du-
rere! nu sub impregiurari ca cele din 1863, dar to-
tusi spre nespusa mea bucuria! — inca totu cá a-
sociati in aceea comuna opidana si romanésca din
Transilvani'a, preste a carei insemnatate facia de
literatur'a romana si de cultur'a poporului romanu
transilvanu, nu e permisu nici unui presiedinte alu
asociatiunei transilvane a trece cu tacerea, mai cu
séma atunci, candu i se dá, cum mi se dá mie acum
ocasiune, de a vorbi si de a profita de acea insem-
natate, chiaru in interesulu celorlalte comune ro-
mane transilvane si in avantajulu intreprinderiloru
nóstre literarie si culturali.

Aureile pagine, cari decóra in abundantia cartea
istoriei locului acestuia, aratandu-ne marile si multele
emolumente, ce s'au reversatu dintr'ensulu in deose-
bite forme si directiuni preste romanii transilvani,
resfirate chiaru si numai fugitivu — asia cumu 'mi
voiu permite a o face eu, adeca in partea loru cea
mai mica, au se contribue multu la promovarea si
la realisarea intentiuniloru nóstre, pentru-cá ele —
paginile acelea aurie — potu servi si voru si servi
celoralalte comune transilvane de modelu, de luceferi
ducatori la adeverat'a fericire.

Blasiulu, domniloru! e loculu, pre care cu dreptu
cuventu l'au numitu oratorii adunarei nóstre gene-
rali din 1863 „Léganulu inteligentiei romane,“
„palestr'a museloru romane.“

E afara de tóta indoiélla, cá din vechi tempuri
pana bine de curendu numai aici 'si stemperau ro-
manii transilvani setea de scientie mai inalte asia,
cumu o cere insusirea, natur'a loru propria.

Numai in acestu locu alu Transilvaniei au esi-
statu inca pana tardin dupa anulu 1850 institute su-
periori de educatiune, in care se intalni fragedulu

invețiaceleu romanu cu doiosulu invețiatoriu romanu; se întâlnește și se înțelegea tatăl cu fiul despre împărțirea și primirea darului spiritului sântu, despre invețiatura, carea usor strabatea la âinimă, pentru că vinea dela âinimă.

Dar'  r numai aici află in acele timpuri o mare parte a tinerilor romani transilvăneni posibilitatea, de a se susține pre langa studii pana la terminarea lor, pentru că numai aici află multimea celor lipsiti și bravi nutrimentulu materialu, fara de care nu s'a pututu și nu se p te castig  celu spiritualu. Aici și numai aici se plamadea, se dospea, se frament , se cocea și se împ rt  panee in omisur necesaria, celor ce o merita : se dă acestora „cipaii,” fara de care — credeti-mi! — multe, f rte multe din cele mai eminente talente romane, diamante de inaltu pretiu, aveau se remana opace, necunoscute, perdute pentru noi, carii admirandule și folosindule acumu productele lor spirituali, ne imprumutam cu multiamita indreptarea, orientarea nóstra din splendórea lor.

Din institutelle acestui binecuvintatu locu au esitu și s'au respanditu mai in t te regiunile locuite de romani, corifeii literaturii romane, și intrepidii luptatori in t te cauzele, privitoare la imbunatatirea sortii poporului romanu din Transilvania, prin urmare și la cultivarea acestui popor.

Unii dintre acei corifei și anteluptatori, ale caror maretie fapte le cunóscem parte din istoria, parte din experientia-ne propria, avendu multi dintre noi placut'a ocaziune, și onórea de a fi fostu martori oculati ai binefac torii lor activitati, 'si afla eternulu repausu in sinulu pamentului acestui locu;  r alții, consoci ai lor adanga inca, — spre mangaierea și nespus'a nóstra bucuria! — la insemnatarea și glorificarea locului acestuia, lucrandu in elu neincetatu și cu totu-deadinsulu spre binele nostru alu tuturor: la perfectionarea literaturii romane și la cultivarea poporului romanu.

Constatandu deci cu placere și indestulare t te acestea, se profitamu, domnilor și fratilor! de ocaziunea adunarii nóstre de aici și mai antaiu: se salutamu locul acesta „palestr'a muselor romane” cu tóta am rea și stim'a fi sca și fratiésca; se'lu asecuramu despre respectulu, ce-i vomu pastr  pentru totu-d una in recun sceres beneficialor primite in elu și dela elu; dar totu-deodata se luam și se facemu, c  se ia și celialalti frati ai nostri absentii angagiamentulu, obligamentulu, de a lucra din t te puterile, c  se devina c tu mai curendu și c tu mai multe comune romane din Transilvania procedute cu institute de educatiune, asia precumu e prevediutu Blasiulu, — apoi: se ne aducemu cu pietate aminte, de cei ce intr'atata si-au iubitu n mulu, au iubitu poporul romanu, c tu nu numai au traitu, dar au și muritu pentru elu, in folosulu lui; carii pana candu erau in viétia lucrau din t te puterile lor, fara de n ci unu pregetu, la omnilateral'a pro-

movare a intereselor poporului romanu,  r acumu ne stralucescu pentru totu-d una din mormintele, in cari odihnescu, prin dispoziitiunile și midiol cele, ce ne au lasatu spre asecurarea mentionatei promovari de interese romane și pentru infinitulu venitoriu. Se ne ducemu la mormintele acestor binefacatori ai nostri, cu preferinta și conformu rogarei mele din anulu trecut, la celu mai pr spetu dintre ele, la alu marelui și nemoritoriului arhieru Ales. St. Siulutiu, la alu acelui bunu și adev ratu romanu, caruia in ea avemu de a-i multiami in linia prima esoperarea și intemeierea acestei salutare institutiuni romane, a asociatiunii transilvane. Se mergemu domnilor și fratilor! și se constatamu acolo prin fapta, c  deca „ține minte” romanulu reulu, ce-i s'a facutu, elu dieu nu uita nici binele, ce-i s'a aratatu; se dovedimu prin fapta, că nu p te fi ingratu romanulu, c  gratitudinea e o sacra proprietate a lui. Se binecuvintamu acele mormente și se multiamimu celor ce odihnescu intr'ensele din adenculu âinimilor nóstre pentru imensele bunatati, ce ne au aratatu și ne au lasatu. In debilulu semnu de recunoscintia și spre imbarbatarea nóstra și a urmatorilor nostri la fapte, asemenea celor implinite prin acei binefacatori, se apromitemu acestora serbatoresce: că le vomu conserva dulcea memoria pentru totu-d una, și că in c tu numai ne voru iert  puterile, vomu cerca și noi a-i imita intru t te, — și in urma: se damu lauda a totu puter-nicului Dumnedieu, că nu toti anticii nostri antiluptatori și luciferi ne-au parasitu; ca mai exista aici, in locul acesta, barbati romani absolutu devotati binelui nostru comunu, barbati de aceia, carii n'au incetatu, și — suntu siguru! nu voru incet  nici odata in viétia a respandi mult'a lumina, de carea dispunu, perfectionandu c  pana acumu literatur'a romana și promovandu cultivarea poporului romanu; barbati, cari at tu in urm'a prestatiunilor lor de pana acumu, c tu și prin dispoziitiunile și și midiol cele, ce — ne indreptatescu âimile lor celea nobile a crede, că le voru lasă poporului romanescu, voru vietui in âim'a și memori'a acestui popor in eternu. Se salutamu pre acesti barbati romani cu tóta caldur'a fratiésca, se le descoperimu perfect'a reverintia și inalt'a nóstra stima, și se-i asecuramu despre succursulu, ce voimu a le dă intru t te, c te se potu cere dela noi.

Dar acumu voiu termină indata domnilor și fratilor!

Numeru vreo cateva modeste observari amu se mai facu la alu patrulea punctu din programulu sedintiei nóstre a II.

Dupa punctulu citatu avemu se alegemu cu ocaziunea acést'a presedintii, oficialii și membrii comitetului asociatiunii. Avemu se implinimu unu „actu” intru adev ru „de mare importantia” pentru realizarea scopurilor urmarite de catra asociatiunea nóstra.

Mi permitu a vorbi de acum pu intelu la

acestu actu chiaru din considerarea marei lui importantie.

Dorescu foarte, că togma pentru că-i atatu de importantu actulu acest'a, se ne pregatimu cu totii catu se pôte de bine pentru cea mai corespundietore, pentru cea mai salutare implinire a lui.

La realisarea dorintiei acesteia a mele s'ar' contribui — dupa modest'a'mi parere — foarte multu, deca toti acei onorabili membrii ai asociatiunei, carii n'au apucatu a audi s'eu a ceti, ori au scapatu din memoria cuventulu rostitu asupra unui asemenea actu in adunarea generale dela Dev'a din 10—11 Augustu 1874 de catra prea demnulu ei conducatoriu de atunci, si tiparitu in f'ia asociatiunei Nr. 19 din 1874, si-ar castigá, inainte de a pasi noi la mentionatele alegeri, deplin'a cunoscintia a acelui cuventu si ar' apretiuu rogarea coprinosa intr'ensulu, carea suna asia: „Cu tota sinceritatea animei mele Ve rogu Domniloru! cá inainte de tôte se aveti inaintea ochiloru interesele asociatiunei, si numai dupa aceea se dati intrare la anim'a Domniloru Vóstre inspiratiuniloru amicali!“

In credintia, ba chiar in convingere, că se va si face acést'a, salutu pre onorabiliu membrii ai asociatiunei, aflati aici, cu celu mai cordialu „bine Ve amu aflatu!“ ér' pre cei ce au alergatu din apropiere si din departare incóce, ii salutu cu celu mai caldurosu „bine ati venitu“ fratiloru! si invitandu pre toti la lucru, deschidu siedinti'a adunarei generale ordinare a XVI.

Romanulu in poesi'a sa poporale.

(Urmare.)

XXV. Peculiaritati sintactice.

Se indegetamu inca óre-câte proprietati sintactice, cu tôte că din ele anticiparamu dejá mai multe intre insusirile gramaticali.

In catu pentru substantivu si adjectivu multiamindu-ne cu cele aieptate mai susu, se ne oprimu pucinu la pronume.

Aici vedemu, că in vechimea limbei nóstre, pronumele personale lungu in pusetiune de obiectu ne-repetindu-se prin celu scurtu (intra in casa totu cantandu, si pre mine intenerindu, P. 17); vedemu pronumele personale sine folositu pentru persón'a intaia si la densulu acatiatu reflexivulu disei persóne (si la sine-mi te-asi luá, P. 18); vedemu pronumele nedeterminatu totu neconcordat in privinti'a casului cu substantivulu seu, dupa cumu ar cere usulu de astadi mai generale alu vorbirei rom. (Frumosica Romancutia, toti veciniloru dragutia, A.); in fine vedemu relativulu care, pusu óresi-cumu in modu absolutu, éra casulu si sensulu lui redatu in un'a si aceeaasi frase prin pronumele aratatoriu (si se vediu pe mundr'a mea, care m'am iubit cu ea, A./; cá se tacemu de asia numitulu dativu eticu (palosiulu asia

bine mi lu chiteá, că pre Tom'a mi-lu taiá, A.), foarte desu ocuratoriu in cantecele rom. poporane, preste ale carui urme damu si in scriitorii antici latini, éra mai raru si in gréc'a si german'a.*) Adeveratu, că aceste, cumu si multe alte peculiaritati sintactice si gramaticali suntu adese ori cerute mare parte si de forti'a si necesitatea metrului poeticu; cu tôte aceste ele, ni se va concede, că suntu nescari intorsure limbali, ce nu ne vétéma audiulu rom. sanetosu, si cá probe de venjosia limbei, dupa modest'a-ne parere, suntu foarte de pretiuitu si pastratu.

Cu respectu la verbu insemnamu numai dóue. Antaiu, că in frasi optative se folosesce pré frumosu conditiunalulu fóra nici una particica optativa (alei Petre, vitédiu mare, nu ti ar fi spre superare! M. b.; nani nani, puiulu meu, fericite-ar Ddiu! A.). A dou'a e folosirea, precumu se scie, de totu dés'a, ba mai generale si de regula, a imperfectului in descrierea epica a evenimentelor, unde altu-cumu in vorbirea nelegata e la locul seu perfectulu istoricu, unu usu acesta unicu in soiulu seu, carele imprumuta baladeloru poporali rom. una elegantia si vivacitate strordinaria; pentru ce? pentru că imperfectulu cá mai aprópe de presente ne infaciosiédia actiunea in modu mai vioiu, mai palpabile, aducundu-o óresi-cumu in apropiarea nóstra nemediata si facundu-o mai presente fantasiei si intuitiunei lectoriului.

La aceste amu mai poté insirá omiterea copulei verbali (cu ochii de puica alésa, cá ea nime de frumósa, F. I. 128), si pré dés'a repetire a participiului dupa perfectulu compusu cu poipunerea ausiliariului (fostu-a fostu unu craisiuru, tenerelu, mundru fetiuru; auditu-am auditu, A.), unu drasticu-midiuloču retoricu-gramaticale peculiare romanescu acesta, de a a-fermá credibilitatea lucrului, ce vine a se enará, si de a atrage asupra-i atentiunea celui ce-lu lege au asculta. Remarcabile e si libertatea poesiei poporali, cu care dupa verbulu activu in supinu inca totu pune acusativu de obiectu (si in curendu s'a apucatu, campulu netedu de aratu = a ará campulu netedu, A.); éra in locu de ablativulu asia dicundu instrumentale, va se dica in limb'a daco-romana casulu prepusetiunale precesu de prep. cu, pune simplu acusativulu (si la potiri se arata pieptulu golu, faci'a curata, A.), cea ce ne revóca in memoria unu asemenea usu si licentia poetica s'eu imitare a asia numitulu acusativu grecescu la latini.**)

Trecemu preste folosirea unoru verbe cu prepusetiune de acelea, cu de cari in usulu comune alu vorbirei mai cá nu se audu, precumu: case spoite in varu; au urlatu canii pre tine (P. 30, 44). Venimu la topica, carea ne revóca in memoria monu-

*) Quid mihi Celsus agit? (Horat.) *Ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος!* Das war dir eine Geschichte!

**) La Vergil.: saucius pectus; Cressa genus Pholoë; si asia la altii: Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque etc.

mentele noastre limbale cele mai vechie, atât e dens'a de libera și în poezi'a rom. populare moderna! Se consideram numai câteva exemple: și de punga sa golf = de se va golf (M. b. 5); o suta cincideci ai mei de voinici că nisce lei = o suta cincideci de voinici (M. b.); dela delu de cas'a noastră = la delu dela cas'a n. (F. II. 179); betraniloru ce-su carunti cuventulu se nu le uiti = cuventulu betraniloru (F. II. 189); totu pre unulu de trei ori = pre totu unulu (P. 25); ea în laturi totu se dá = totu în laturi (A). Cum vedem, mai cu sêma particulele prepusetiunali și conjunctiunali, alesu unisilabice, se arata asia de volubili, în câtu la cea mai mica necesitate poetica saru fôra vetemare dintre unu locu intru altulu. Dara apoi de chiaru asia mare libertate se bucura intre-jectiunile; stê acele din vorbe singurite au din constructiuni întregi, poezi'a populare le arunca după placu acolo, unde cere metrulu și cadenti'a, p. e. de s'a, maica, cufundá = de se va cufundá (F. II. 38); fostu-a, cica,*) unu Novacu (A.) scl.

Pe câtă dulceti'a, svavitate, sucu și putere în tôte aceste și asemeni întorsure sintactice, pre atata învetiatura totu-odata pentru gramaticii și cultivatorii dulcei, armoniosei și venjosei limbe romanesce!

XXVI. Caracterisari retorico-poetice; „frundia verde;“ metrulu poemeloru poporali romane.

Se completam acum lung'a noastră diatribă, aratându încă câteva trăsături scurte și din frumosețile retorico-poetice ale poeziei rom. populare, cumu și preste totu din caracteristic'a ei peculiară. Nu ne trece prin minte a vré se facem aici una asemenea formale și din tôte punctele de vedere între densa și între alte poezii populare străine, spre ce cu acésta cale ne lipsește și tempu și spatiu; totuși una îndegitare și alta, fia macaru numai câtu pe de departe, speram că nu va fi lectoriului neoportuna.

În colecțiunile noastre de poezii populare, ce esira până acum la lumina, diumetate de nu mai bine, din piesele adunate într'însele sunt balade și romantice, va se dica poeme epice. Preponderanți'a acésta a torentelui epicu la poporul nostru pe dreptu ne atrage atențiunea, cându vedem la alte genti conlocuitori și învecinate chiaru contrariulu acestei. Se luam numai p. e. pre gîntea magiara, pre cea polona și rusina: nu vei gasi la dinsele mai nici una poemă populară de tîenóre epică,**) ci mai tôte produsele lor poetice populare sînt lirice. De unde acésta diferență? Unor li se pare, că necultivarea istoriografiei ar fi favorindu nascerea și înflorirea epice populare la cutare popor; înse p. e. cele cincisprezece milioane de Rusini, cari nu cultivă în trecut și nu pré cultiva nici astăzi istoria,

de ce nu posedu poeme epice populare?*) Și din contra, de ce posedem noi românii, și încă cele mai alese și mai încantătoare chiaru din acele provincii romane, unde já prin seculu XV—XVII. croniciari zelosi însêmna faptele de arme, starea politică și socială, dilele bune și fericite, că și cele rele ale națiunii, spre a eredi memori'a lor de învetiu salutaru posterității?

Alta cauză trebuie dară se cercam, cauză mai aduncu diacutória, internă, psihologică. Acésta o aflam cu Talvj**) în acea, că în une popórá e mai tare și mai superioare altoror facultati spirituale pasiunea, în altele puterea fantasiei și imaginațiunii, care ultima singură e în stare a creá lucruri mai însemnate pre terimulu poeziei, că și pe alu tuturor celorlalte arti. Nu că dóra ceresc'a, divin'a sementia a poeziei n'ar fi semenată în mesura mai mica au mai mare, că ori care talentu la individii singuriti, în sinulu fia-carui popor; dară împregiurari, alesu físico-climatice, împedeca de multe ori desvoltarea mai manósa a acelei sementie.

Romanulu se trage dintr'una patria din cele mai romantice și veni în alta nu mai puțin romantică. Câtă nutrementu nu dede și da imaginațiunii lui acésta cu muntii și carunti, ale caror capete batu nuorii, cu umbrósele sale selbe primordiale, cu valile sale desfătătoase, presarate cu miie de flori varie și percurse de riuri și fluvii sierpuitori! Care imaginațiune a Romanului fôra îndoiéla în decursulu centelor și miilor de ani ar fi perdutu nu puțin din puterea sa, dându pôte locu desvoltării mai însemnate a unei alte facultati a spiritului seu, de cumu-va elu locuía pre nisce desierturi și stepe, bună-óra că ale Rusiei mice, unde ochiulu de demanétia până sér'a nu vede alta, decâtu firmamentul arcuat preste desiertulu sterpu, monotonu și nemarginitu!

Cu acésta nu vomu se dicem, că pieptulu Romanului, pieptu omenescu că alu tuturor ómeniloru, nu e agitat totu-odata și de pasiuni diverse, între ele de unulu din nesecatii sorginti ai poeziei, de amoré. Da, noi avem și una sumă pré însemnată de hore de bucuria, desfatare, vioitiune, cumu și de doine de jale, întristare, machnire a ánimei: produse mai scurtute acestea ale izbucnirii pasiunii infocate momentane, rapede trecătoare, precumu imaginațiunea vivace în puterea-i și durată-i mai îndelungă din una temă simplă creéda unu întregu edificiu, adeseori pré sublime, grandiosu și pomposu, numitu balada și epepeia. Nici nu se pôte asteptá altu modu dela unu popor, că celu rom., alu carui pieptu, că unu pendent la imaginațiunea-i pré vivace, e plinu, cumu arataramu mai susu, de cele mai nobile simtamente.

*) Dice-că?

**) V. despre magiari Erdélyi J. Magyar népdalok és mondák, Pest 1847, II. pag. 440.

*) Fr. Miklosich Beiträge zur slav. Volkspoesie; Denkschrift der kais. Akademie der Wiss., Wien 1870, t. XIX.

**) Talvj o. c., pag. 109—112.

Si câtu de adunce suntu aceste simtiementele! Suntemu aprópe siguri că nu gresimu, candu afirmamu, că alesu doinele rom. impreuna cu melodiile lor pe aci n'au parechia, intr'atatu suntu ele pline de una anumita misteriositate, melancolia si profumdime a simtiemintelor! Mersulu lor metricu, uniforme si tonicu protrasu arata anumita preugetare melancolica, o aprofundare in cele mai intime misterie ale cutarui lucru, asia-dicundu una aprofundare si contemplatiune religiósá-morale, filosofica, la ce vedi bine, nu pucinu adause sórtea apesatória din trecutulu poporului rom. Lui e greu la ánima, multimea si marimea simtiementelor o apésá cu greutate de plumbu, de acea doin'a lui in versu cá si in melodia e unu lungu suspinu din adúnculu sufletului. Dara in natura dupa nuoru vine serinu, si in cup'a amaritiuniloru viétiei indurată mana a destinului amesteca pré intieptiesce una dose mai mare au mai mica de dulcétia. Asia si in viétia milenaria a Romanului intre nenumeratele dile rele resarí si câte una mai buna, mai de suferitu, pre care apoi dinsu si-o face si mai de suferitu dandu-se acelei esaltate, ba potere-amu dice stravagante voiosie, ce respira din horele, chiuiturele si alte cantece ale sale de tienórea acésta. Ele, horele si chiuiturele rom., facu unu contrastu frapante doineloru, pré firesce urmatu din aieptat'a profunditate a simtiementelor si contemplatiunea lui filosofica: in cesteá adeca Romanulu contempla si deplange sórtea sa grea, destinu-si fatale; pre care destinu apoi nepotendu-lu schimbá, óresi-cumu se resémna barbatesce cá unu filosofu, spre a gustá din buciurile si bunatatile viétiei atata, câtu póte si câtu i s'a datu, nu inse fôra a-si versá venínulu sarcasmului seu asupra acelei nemutabilitati a sórtei neesorabili. De aci caracteristiculu tonu ironicu, ce pre langa aerulu de voiosia resuffa din cele mai multe hore si alesu chiuiture, in cari ultime acelu tonu ironicu nu odata se apropia de marginile tienórei camu lascive a fescenineloru romane antice.

(Va urma.)

Epistole de ale repausatiloru.

(Urmare.)

Frate Baritiu!

Vien'a, 2. Sept. 1849. Scrisórea alaturata, ori inchisa aci zace dela 24. Aug. pe masa, pentru-ca din planulu de a merge Barnutiú si cu ceilalti prin Bucovin'a nu s.a alesu nimicu. Pantazi cu Alesandru Papiu si cu tribunulu Crisianu, au plecatu ieri septemana pe la Agramu. Astadi plecu eu cu Barnutiú si Laurianu tot pe acolo, prin urmare memorialulu prin posta nu ti-lu pociu trimite, fiindu prea mare.

Dela scrisórea alaturata, asculta ce s'a mai intemplat. Vediendu prochiatiunile lui Clam-Gallas numai catra sasi, si denumirea de comissari in Ba-

natu totu din unguri, am mai dusu ieri ministeriului alta harthie, gravamina. Am facutu si in numele deputatiunei o prochiatiune ori adresa catra romanii din comitatele Ungariei, Maramuresiu, Szathmár, Bihar, Aradu, ca se aléga o deputatiune din sinulu lor, se vina la tron, se depuna omagiulu si se dechiare petitiunea data in numele natiunei, de petitiune si a lor! Popazu remane aici, numai ca se nu se intrerumpa deputatiunea. Dar te juru pe ce ai mai pretiosu, scólate si vina acasa cu o di mai nainte. Unii trebue se venimu ér la Vien'a; dar mai antaíu se ne consultamu cu totii. Se ne vedemu curendu. A sositu si ministrulu Bruck, pe care ér ilu cunoscu dela Francfortu. Acesta si Schmerling ne sustieuu caus'a mai bine.

Maiorescu.

Frate Baritiu!

Sibíu, $\frac{6}{18}$ Nov. 1849. Fii bunu si trimite alaturat'a scrisóre catra nevast'a mea. Eu am sositu din munti joi séra in $\frac{3}{15}$ ale c. In munti amu avutu multa bataie de capu, cá-ci romanii facu, dar nu se gandescu ori nu s'au ganditu cá strainiloru pucinu le passa de faptele lor si nu voru ambla dupa ele. Iancu n'a avutu cea mai mica insemnare despre bataliile din munte. I'am facutu raportulu, vreo 22 cóle; acumu se copiaza aici. Eu traducu acumu pe alu lui Balintu. Pe alu lui Axentie ilu voiú lua cu mine la Brasiovu si'lu voiú traduce — ori mai bine face acolo. Dar me grabescu, ca e tempulu de a alerga ér la Vien'a. Laurianu a plecatu ieri cu Barnutiú; acesta inse pentru cautarea deruptei sale sanitati. Rspunde'i dn. Hurmuzache, care áudiu ca e superatu pe mine, ca mi-a fostu peste putintia a'i implini cererea, cá-ci n'am statu nici o di fôra lucru; dar indata ce voiú resuffa o pica, ii voiú da materie de se va satura de ea.

Frate! ia vedi de faceti o colecta in Brasiovu, ca se ne potemu rapedi la Vien'a. In munti se face si asteptu numai banii se plecu. Iacobu a disu Suciului, ca póte face in graba; ilu provocu dara se incepa indata. Preparativa se potemu copia in Brasiovu raportele prefectiloru. Sentea e totu inchisa.

Maiorescu.

Numai pentru privat'a ta sciintia si directiune. Din locu siguru, éta intielesulu, ba mai cuventulu instructiuniloru ce au primitu aceia de care se tiene, candu au plecatu din Vien'a la Ardealu.*)

„1. In Folge eines Ministerial-Beschlusses werden alle bisher im Lande gestandenen Comité's oder

*) Adeca generalulu br. Lud. Wohlgenuth cá gubernatoru si Eduardu Bach fratele ministrului, ca comissariu civile ad latus.
Not'a Red.

Ausschüsse aufgehoben. 2. Allgemeine Entwaffnung der Romanen und des romanischen Landsturmes, mit einziger Ausnahme der in den Städten treu gebliebenen sächsischen Bürgerwehr, aber nur in so weit es die militärischen Rücksichten erlauben. 3. Dahin trachten, Siebenbürgen wo möglich auf den Fuss der alt-österreichischen Provinzen zurück zu führen.

Rumega, întielegi!

Georgie Pantazi către Georgie Baritiu în cauză alegerilor și a denumirii de episcopu. (Fragmentu)*

Multu onorate Domnule! Pretios'a Dtale epistola din ²⁰/₈ Dec. an. tr. o-amu primitu, din care între altele vediu, că ai capatatu dela dn. Aronu scirea despre trimiterea de 3 tomuri din Magasinulu pentru Daci'a pe sém'a dlui professoru Ventzel scl. (De aci înainte urmédia despre afaceri private și familiare, dupa care continua asia:)

Am vediutu pretiute Domnule! din mai susu landat'a, si greutatea cu care s'au facutu alegerea candidatilor pentru trépt'a episcopiei, si sunt incredintiatu, ca nu mai pucina greutate va fi si în privinti'a denumirii, de óre-ce unii aru voí, cá episcopulu care ni se va da, se fia nascutu ardeleanu; éra altii dicu, ca dn. S—a (Siaguna, Red.) care la coprinderea postului de vicariu au fostu tuturor candidatilor preferitu, nu póte fi acuma datu indaraptu, de óre-ce într'unu timpu de 18 luni au administratu episcopí'a spre indestulirea locurilor celoru mai inalte, si acuma este prin o multime de voturi candidat. Gubernulu inca trimitiendu în dilele acestea candidati'a la Cancelaria, s'au dechiaratu în favorulu dlui Vicarin. Ci de si acestea impregiurari se vedu a face incaperea la episcopia a dlui S—a cam certa, totusi eu o privescu cá fórté problematica, fiindu-ca am întielesu din isvoru siguru, cumu-ca mai multe persóne, care sunt prea aprópe de tronu si au aratatu vointia de a favorisa numai pe fii patriei în cauz'a episcopiei nóstre. Am auditu si aceea, ca contele Apór**) cancelariulu ungurescu candu i s'au amanuat unu memorialu, în care se cere, ca romanii neuniti din Ungari'a se se despartiésca de mitropolitulu serbescu,

*) Georgie Pantazi, fiu alu comerciantului Ioanu Pantazi alias Hogeá din Brasiovu, aflandu-se cá alumnu în seminariulu dela S ta Barbar'a la Vien'a, dupa alegerea intem-plata în sinodulu tienutu la Turd'a, era provocatu de către fruntasii comunitatiloru eclesiastice de aici, cá se fia cu atentiune la stadiile prin care trecea actulu denumirii supreme, éra corespondenti'a o întretienea cu redactorulu de atunci alu Gazetei. Credemu cá acésta epistola va avea óresi-care valóre pentru istori'a Basericeii romanesci gr. res. din Transilvani'a.

Not'a Red.

**) Eróre: Contele Aponyi; cá-ci baronulu (nu conte) Apór era numai consiliariu la cancelari'a transilvana, de altu-mentrea fórté bine cunoscutu brasioveniloru. Not'a Red.

si se capete dreptu de a'si infintia o hierarchia numai din fii némului romanescu, — în care memoriu se atinge si caus'a episcopiei nóstre, — catra exhibitoriulu celu stralucitu alu acelui memorialu s'au dechiaratu, ca va provoca prietinesce pe cancelari'a transilvana, ca se recomande Maiestatiei Sale numai pe unu ardelénu la trépt'a episcopiei. Aceste suntu pucinele daturi, care le-am aflatu despre pusetur'a causei episcopiei nóstre la curte, din care póte omulu vedea, catu de greu este de a predice ceva cu securitate în privinti'a acésta.

Planulu, care dupa cuprinsulu epistolei dtale, se ferbe prin capetele magiariloru în privinti'a mutarii scaunului episcopiei la Turd'a séu la Clusiu, l'am întielesu cu destula mirare si neplacere, de óre-ce nu'mi sunt necunoscute urmarile cele rele, ce ar resulta de aci pentru clerulu nostru. Eu din tóte puterile m'asiu sili a respunde consiliulu celui patrioticu alu dtale, suntu inse incredintiatu, ca pasurile mele, nefiindu din vreo parte sprijinite, nu voru poté avea nici unu resultatu doritu, cá ei spre dobandirea acestuia ar fi de lipsa, ca se se dea o instantia incarcata de subscrieri numeróse, pentru ca se se póta vedea si voi'a poporului. Daca mi s'ar trimite mie o astfelu de instantia, bucurosu o asiu duce, si o asiu aterne la pitiórele tronului.

Instanti'a brasioveniloru din 5. Nov. 1846 n'au provocatu nici o resolutie, dar precumu am întielesu nici n'au potutu provoca, de óre-ce spre acestu scopu ar fi trebuitu se se dea mai antaiu la guberniu, si de acolo se mérga mai departe. Fóra de nici-unu efectu n'au remasu acea rugare, cá ci densei trebue în parte se adscriemu indurat'a rosolutie din Iulie a. tr. în privinti'a alegerii.*) (Aici urmédia 8 linii despre Magasinulu istoricu.)

Alu multu onor. Dtale

plecatu

Vien'a în ¹⁵/₃ Ian. 1848. Georgie Pantazi mp.

*) Acésta se întielege asia, cá dupa câteva luni dela mórtea episcopului Vasilie Moga comerciantii din Brasiovu aflasera prin connexiunile loru despre planulu de a se cassa dreptulu electorale. Deci ei pusera pe redactoru, cá se le compuna unu memorialu si suplica, care dupa-ce fu supusa la révisiune în Sibiiu prin doi barbati competenti, se si întâ la Vien'a. Vediendu cá decisiunea prea inalta se întârdia, în Maiu 1847 insarcinara pe acelasi redactoru, cá mergédu la Vien'a, se între mai antaiu în relatiuni confidentiali cu Zenobie Const. Popu, carele era bine vediutu la Curte si confidente alu casei br. Sina. Acelu barbatu inse era de opiniune cu totulu oppusa, si stá mortísiu pentru denumire directa, cu delaturarea chiaru si acelui dreptu electorale fórté restrinsu, care pentru diecese gr. res. transilvana se restabilise abia în a. 1810 dupa diece ani de lupta. În fine totusi brasiovenii si alte comunitati gr. res. reusira a castiga dreptulu electorale pe alte cali si prin alti ómeni, ale caroru nume aru merita se fia cunoscute în semnu de gratitudine; cá-ci în analis'a ultima ómenii se interessá mai multu de acelu dreptu, cá de persón'a ce era se ésa din ternariu cá episcopu.

Not'a Red.

Fragmentu din epistol'a lui Georgie Pantazi cãtra Georgie Baritiu, pre candu acesta se aflã inter-natu in Campin'a (distr. Prahov'a), si unu post-scriptu alu lui Ioanu Maiorescu pe aceeasi.

„Patru sãu pãte si mai multe scrisori ale dtale cãtra dd. R. & P. s'au priimitu, si fãrte cu mare in-teresu au fostu cetite, mai alesu scirile, din care se vede, cã intr'o parte a Transilvaniei romanii inca totu pãrta resbelu. Cateva extracte din aceste scri-sori s'au publicatu si in diurnalele de aci, prin care lucru s'au indreptatu fãrte spre bine parerile despre credinti'a si bravur'a romaniloru, ce le produsese ne-inctatele clevetiri si defaimari ale vrajmasiloru no-strii. Socotescu cã purtarea romaniloru dupa retra-gerea ostiriloru imperiale din Transilvani'a va ajuta si inainta fãrte multu caus'a nãstra. Aci se mira fãrte tare germanii, cumu romanii mai sunt in stare de a mai da de lucru magiariloru in Transilvani'a. Din gazetele magiare din Pest'a, care strabatu candu si candu pe aci, inca se vede, cã romanii in Ardealu totu se mai batu. Unu numeru mai prãspetu din Pester Zeitung dice, cã magiarii in Transilvani'a, de-si invingatori, totusi din unele parti se retragu, ca se nu se espue prea tare furiei romaniloru. Cumu iti place acãsta? Invingatorii fugu de invinsi, ca se nu se espue furiei acestora. — Tonulu diurnaleloru de aci este favorabilu pentru romani. Baronulu Ge-ringer i s'au incredintiatu administratiunea politica a ocupandei Ungariei.

Pe langa aceste remain

Alu Dtale plecatu
Pantazi.

Vien'a 4. Iunie 1849.

Bolog'a secretariulu episcopulu au pornitu in-aainte cu vreo 10 dile la Bucuresci.

Frate! Prin Bolog'a ti-amã scrisu cãte ceva, fãra a'ti descoperi ce sperantie potemu avã in viitoriu. Me determinasemu a-ti scrie mai pe largu despre aceste; inse acumu nu pociu. VEDI ca tocmai esiu din baia rece si-mi tremura man'a; nu suntu sanetosu. — Me-morialulu de care-ti spusese, l'am facutu mai mare; acumu se gasi cu cale, ca se insire si banatienii ale loru plangeri, ca se le adaugu la loculul loru. Cu acãsta s'a camu intardiatu substernerea lui: ca-ci Cermena si Mocioni inca nu sunt gata cu relatiunea respectiva pentru Banatu. Ei au venit abia de vreo 15 dile.

Iancu, „König der Alpen,“ asia 'lu numescu — se bate tare.

De ai mei nu mai sciu nimicu; nici Vasilie nu sciu ce va fi facutu dela Rusiava. Pe langa ce-mi tremura man'a de frigu, apoi scriu si cu manusile. Salutare la ai tei; ce facu? Dar de famili'a Maghie-rulu n'ai aflatu ceva? Nu scie omulu unde se mai afla. — Ne trudimu pentru Transilvani'a a midioloci unu comissariu croatu, de vomu potã: ca-ci asia credemu ca mai bine vomu reesi. Despre Barnuti

si Cipariu nici acumu nu scimu dãca le-au datu dru-mulu ciocoi.

I. M.

Multu onorate Domnule!

Din circulariulu domnulu episcopu diecesanu ddto 6. Dec. st. v. vei vedea, cumu Mari'a Sa au demandatu tuturoru protopopiloru si parochiloru Epar-chiei sale — a inaltia in dio'a nascerei Domnulu nostru Is. Christosu multiamita cãtra Ddieu pentru biruinti'a, ce au datu augnstulu nostru monarchu preste supusii sei cei rebeli. Mari'a sa spre marirea serbarii acesteia aci in Sibiiu are de gandu a cere dela comand'a militara locala unu despartimentu de soldati, carii in decurgerea solemnitatii bisericesci se dea desiarjuri, a chiema la biserica pe dn. gubernatoriu, comisariulu civilu si alti amployati fruntasi, apoi la amiadi a da o masa. Aceste ti le descoperiu Domniei tale spre acelu sfirsitu, ca, dãca vei afla cu cale, se indemni si pe patriotii nostri dela Brasiovu a face unu ce asemenea, precumu au facutu si alta-data.*)

Intr'una zi trimetu si pretiulu prenumeratiei pe o diumatate anu la Gazeta pentru Alexiu Olariu, parochu — per Dobramu — la Gur'a Sadului. Cu care am onãre a remanea alu Dtale plecatu

Sibiiu 10¹/₂, Dec. 1849.

Greg. Pantazi.

Multu onorate Domnule!

Pretinit'a Dtale din 14¹/₂₆ ale c. o amu primitu, si dintr'insa amu intielesu, cumu-ca ai primitu scri-sãrea mea din 12¹/₂₄ Dec., in care ti amu fostu ara-tatu intemplantia cea fatala a Iãnculu la Halmagiu, la care acumu atata mai adaugu, cumu-ca de nu era din norocire dn. Nemesiu ginerele prot. Piposiu la Halmagiu ca Bezirkscommissär, planulu acestu dia-volescu de a compromite pe romani inaintea guber-nulu prea lesne s'ar fi spartu in capulu romaniloru, dar asia s'au prinsu inimicii in curs'a pusa de ei. Acelu fiu vrednicu alu natiunii romane indata au ra-portatu acelu evinmentu la Alb'a-Iuli'a in adeverata sa colãre, de unde apoi au venit in sciintiare incãce, si asia indata s'au trimisu la fati'a locului comisiune cercetãtãre. Ideia ridicarii unui monumentu bine ar' fi, ca se o publici in Gazeta, cãtu mai ingraba, fara a accepta rezultatulu negociatiei cu gubernatorulu. Chiar si acestu rezultatu atunci numai va potea fi favorabilu, dãca natiunea idea acãsta si-ar imbratio-sia-o de a sa. Memorialulu inca nu ti'lu potemu tri-mite, cã-ci mai sunt de lipsa nisce schimbãri si a-daogeri intr'ensulu, dar cãtu se va incheia, ti se va impartasi si Dtale spre publicare in Gazeta. Alocuti'a

*) S'au facutu si in Brasiovu. VEDI Gazet'a si Fãi'a de atunci. Pantazi incepe a se subserie Grigorie, cã-ci a-cumu se calugarise.
Not'a Rad.

episcopului catra poporu o poti publica in tóta a ei intregime. — Dn. episcopu indata ce au capatatu insciintiare despre reesirea Gazetei, au provocatu pe protopopii si preotii din eparchi'a sa prin unu circulariu deosebitu, cá se prenumere. Aci 'ti trimetu o prenumeratie la Gazeta pe o diumatate de anu pentru Michailu Maximilianu, protopopu Hatiegului la Hatiegu. Pe langa care remanu alu Dtale

plecatu amicu

Sibiú 15¹/₂₇ Dec. 1849.

Greg. Pantazi.

NB. Ne iertandu-me tempulu, n'am potutu se'ti respunderi la tóte întrebările, ce-mi faci, ci'ti remainu cu respunsulu datoriu pana la alta poste.

Din scrisórea lui Vas. Maioreescu, frate bunu alu lui Ioanu, se cunósce la ce persecutiune apriga era supusa Gazet'a si Fói'a in Romani'a din partea consulatului rusescu, multu inainte de spargerea nesangerósei revolutiuni romanesci din capitala in 9¹/₂₁ Iuniu.

Domnule Baritiu!

Intorcendu-me dela Craiov'a, amu ajunsu in Bucuresci Dumineca dupa prandiu. Nr. alu 29-lea alu Gazetei, pe care trebuia se'lu priimimu inca in Craiov'a, s'a opritu prin censur'a de aici. Vedi Domniata, noi acolo n'amu intielesu nimicu despre adunanti'a Transilvaniloru la Blajiu. Craioyenii voru fi cunoscutu mai tardiu din Nr. 30. Treidieci si unulu = 31 ér s'a opritu.

Voiu acumu se te insciintiesu despre ceea ce amu vorbitu astadi cu dn. censorulu Hill. Dupa ce ilu intrebaiu ce a fostu in numerii opriti, imi respunderi: cá aru fi bine se te insciintiamu, cá candu ai de a vorbi despre Rusi'a, ori se scrii intr'unu foiu deosebitu, ori se impli unu numeru de Gazeta numai cu ea, cá oprindu-se acest'a, se nu perdemu si ceea ce ne interesédia mai multu. Rubric'a Rusi'a nu trece la noi nici de cumu!

Mai avému se'ti facu o întrebaciune; daru impregiurarile imi schimbara idee'a. Fiti sanetosi si voinicici, nu me uitati între ale Domneavóstra!

Alu D-tale

amicu sinceru
Vasilie Maioreescu.

(Va urma.)

Cuventare de deschidere

rostita prin directore cu ocasiunea adunarei despartimentului alu XI-lea alu asociat. transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, tienuta in Simleulu-Silvaniei la 2. Iuliu 1877 st. n.

Onorata adunare!

„Dumnediei sunteti voi!“ a dîsu autorele pré intieptu alu naturei celei spirituale si materiale

catra omu si prin acésta sentintia l'a prochiematu Dumnedieu pre omu de domnulu lumei, de chipulu seu, de locutienetoriulu seu pre acestu pamentu si de eredele seu dincolo de mormentu. Locutienetoriulu trebue se corespunda intentiunei celui ce l'a tramisu. Intentiunea creatorului fačia cu genulu omenescu cá chipulu si asemenarea sa, nu póte fi alt'a de catu, cá manecandu omenimea pre calea progresului se'si insusiésca óre-careva gradu din perfectiunile divine si prin acésta se devina demnu omulu de a fi chipulu lui Dumnedieu alu creatorului pré intieptu. Insa progresu catra perfectiunare nu se dá for' de labore si inca labore impreunata cu lupta storcatória de sudori crunte. Déca acestea principii se potu aplecá generalmente la chiemarea întregului genu omenescu, credu cá nimene dintre membrii on. adunari nu va dificultá a se póte aplecá specialmente si la misiunea natiunei romane; pentru-cá vast'a familia a omenimei cuprinde in sinulu seu popóre si natiuni, cari suntu totu atatea ramuri ale arborelui omenimei, ér scopulu si misiunea partiloru trebue se fia identica cu a întregului. — Progresulu cutarei natiuni catra perfectiune se póte efeptui singuru prin întrebuintiarea donuriloru nepretiuivere, tesaureloru neeshaurivere si poteriloru lucrative ale naturei celei spirituale si materiale — cá totu atatea midiulóce — spre ajungerea scopului finale; pentru-cá autorulu naturei a plasmuitu pre pamentu natur'a cea spirituala si materiala, si intr'aceea — cá intr'unu rasedariu — a semenatu simtiurile si instinctele, facultatile si propensiunile celea nobile ale lumei spirituale si materiale — cá prindiendu acelea radecini in terenulu celu fecundu alu naturei se se transplante din acelu rasedariu, in întregulu terenu alu vietiei omenesci, spre a prinde radecini, a cresce, infflori si aduce fruptele multifarie ale mamei nature corespundiátorie indigintieloru, dureriloru, doririloru si scopului finale alu omenimei. Intr'altele donuri ale naturei — déca ne vomu re'ntórcce la léganulu ei, — aflamu si spiritulu insocirei; in origine nu s'a manifestatu acestu donu alu naturei tocma in form'a maiestatiei omului si misiunei densului sublime corespundiátoria; pentru-cá orisonulu vastu alu vietiei omenimei ér intunecatu de negur'a grósa a nesciintiei; ci resarindu sórele celu stralucitoriu alu sciintiei preste universu si rever-sandusi radiele sale celea binefacátorie, nu numai preste întregulu orisonu alu popóraloru, ci patrundiendu si in ánim'a acelor'a, a sternitu in ele simtiulu indigintiei de asociare. — Sciinti'a a convinsu pre omenime: cá pana candu activitatea spiritului omenescu manifestatu prin individi singuratici in modu separatu — pre ori si care terenu alu vietiei omenesci spriginitu singuru prin egoismu — conduce numai la scopuri individuali, pana atunci spiritulu insocirei corespunde scopului finale alu întregiei omenime. — Din acésta convingere purcediendu s'au insocitu filologii, cá se demustre lumei, cá diferinti'a nenumera-teloru limbe se póte reduce la óre cateva radecini,

si prin acest'a au documentatu, că deosebitele popóre suntu sorori, ér' medularile lor frati dulci tientitori catra un'a si aceeași meta. S'au insocitu fisicii spre a cautá fenomenele si poterile naturei si pentru de a convinge omenimea: că natur'a si produsele ei nu suntu inimizii omenimei, ci amicii cei mai binefacatori, si prin acést'a au indreptatu conceptele celea false ale omenimei despre poterile si fenomenele naturei. S'au asociatu astronomii pentru de a cunósce constelatiunea regiunilor inalte si scrutandu cursulu miliardelor de stele se prognostice influinti'a acelorasi asupr'a globului pamentescu.

S'au asociatu agricultorii pentru de a aflá chie'i'a, conformu careia trebue se se cultivedie pamentulu, cá fruptele aceluasi se corespundia pretotindinea si in totu tempulu indigintieloru multifarie a omenimei. S'au asociatu industriasi: cá nobilitandu industri'a se dea una espresiune fidela sciintiei printr'ensa, si pentru de a o infatisiá omenimei, nu cá unu tormentu, ci cá unu sorginte binefacatoriu de venituri. S'au asociatu comerciantii pentru de a convinge omenimea, cá profesiunea comerciantiloru nu-i numai o siarlataneria prę cont'a bunastarei ceialalte parti a omenimei; ci e nnu terenu de nobila emulatiune pre terenulu activitatiei omenesci spre a radică bun'a stare materiala, nu numai a singuraticiloru individi séu familii, ci a intregelor popóra. S'au asociatu marinarii pentru de a petrunde si in regiunile ghietiöse ale poliloru nordici, cá bravandu injuriile elementelor selbatice se comunice si cu fratii lor de acolo lumin'a civilisatiunei moderne si a sciintiei. S'au asociatu cultorii toturoru ramuriloru sciintieloru, din tóte treptele societatii omenesci spre a demonstrá lumei, că sciinti'a nu-i apanagiulu eschisivu a singuraticiloru individi, séu alu classelor privilegiate, ci e domeniulu comunu alu omenimei, pre care fia-care madulariu alu omenimei e datoriu a'si esará aptivitatea spiritului séu spre fecundarea si inmultirea frupteloru acelu domeniulu desiervitórie spre indulcirea vietiei familiei celei vaste a omenimei. Spiritulu de insocire produce totu-odata fruptulu celu mai nobilu alu religiunei lui Christu, adeca: virtutea charitatiei; de óre-ce fara de manifestarea charitatiei nu se da asociarea poteriloru spirituali si materiali, pentru-cá virtutea iubirei reciproce e legatura spirituala, carea unesce pepturile celoru ce lupta pentru ajungerea unuia si aceluasiu scopu comune. Prin intrunirea virtutei iubirei cu sciinti'a se maltia spiritulu de asociare la gradulu sublimu alu misiunei sale; pentru-cá sciinti'a impreunata cu virtutea charitatiei cá simburile religiunei lui Christosu, suntu cei doui apostoli esmisi de providentia spre regenerarea omenimei si radicarea ei la nivelulu misiunei sale. Spiritulu de asociare e barometrulu gradulu culturale a remnuriloru si natiuniloru; asia cătu opiniunea publica a seclului nostru pre acelea remnuri si natiuni le privește asiediate intr'unu gradu mai inaltu alu culturei, care numera mai multe asociatiuni pre tóte terenu-

rile activitatiei omenesci. Asociatiunile suntu semnu invederatu despre viéti'a unei natiuni; ér natiunea care cu poderi unite progresédia pre carier'a perfectiunei si a culturei, are viitoriu; pentru-cá poterea vitala ori a careia natiuni i-o imprumuta sciinti'a si cultur'a asia, cătu desastrele vietiei potu intunecá cu nuori grei orisonulu natiunei, dar déca arde in sinulu ei lumin'a sciintiei, dupa trecerea furtunei din nou se luminédia orisonulu ei si ea propasiesce pre carier'a inceputa spre croirea unui viitoriu mai fericite. Fiindu patrunchi fii cei cordati ai natiunei romane de adeverulu acelei fapte istorice: că pre mam'a nóstra strabuna, Rom'a antica, intr'altel sciinti'a o a radicatulu la nimbulu gloriei — a careia radie se reflectédia — de si prin viscótele si furtunile seculare frante si intrerupte — inca si adi asupra stranepotiloru maltratati de sórte — a intemeiatu asociatiunea Transilvaniei pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, si cá acésta asociatiune se póta produce pre totutindinea — unde resuna limb'a dulce romana — fruptele sale binefacatórie, s'a ramuritu in despartimente, dintre cari alu XI-lea astadi 'si tiene adunarea sa genarala. Dreptu aceea cerundu ajutoriu dela parintele luminelor preste lucrarile acestei adunari, in numele Tatalui, Fiului si Spiritului Santa dechiaru siedinti'a de deschisa.

Alimpiu Barboloviciu,
vicariu for. episcop. alu Silvaniei
si direct. despart. XI.

Sibiiu 20. Iuliu 1877.

Onorata Redactiune!

In Nr. 14 alu Transilvaniei se afla o nota, pe care, de si in sine nevinovata, totusi n'o pociu trece cu tacerea, si adeca, ca eu asi fi disu, ca pe Iancu si toti romanii iau cuprinsu o teróre panica fóra a-semenare la faim'a intrariei lui Vasvári intre munti. Nici o litera din tóte aceste. Éta ce amu disu eu: Ianculu ne au descoperitu, ca ungurii au inaintatu din tóte partile intr'unu numeru asia de mare, in cătu numerulu ostasiloru loru intrece numerulu locuitoriloru din munti.

Si in adeveru acésta scire o luase elu, careia eu atátu mai tare trebuiau se'i crédia, că-ci asia a'si fostu, pe cumu se dovedesce din raportulu lui, unde dice: „Precumu am reportatu mai susu, indata dupa luptele cu Hatvani strimtorile muntiloru, pe drumulu dela Clusiu catra Oradea-mare au fostu blocate si atacate in totu decursulu lunei lui Maiu. Totu acésta procedura s'a observatu si in lun'a lui Iuniu, dar nici candu cu asia mare vehementia cá pe tempulu operatiuniloru lui Kemény. Perseveranti'a si staurintiele locuitoriloru din tienuturile acelor munti suntu necredibile, dar mai vertosu ale Albaceniloru, Marisianiloru, Iurcutianiloru sel. — Cătra finea lunei lui Iuniu osteniti de alergaturile ne mai

audite, ei incepura a slabi si a suferi pierderi. Inimicului i succese a prefaca in cenusia — etc.

De altmintealea eu nu avénu lipsa de a dice nici unu cuventu intru sprijinirea asertiunei mele, cà-ci dn. Moldovanu a intarito càtu se pôte de bine, candu continuandu a disu: Din scrisorile aflate la Vasvári amu vediutu planulu unguriloru de a ocupa muntii.

Toti comandantii carii era avisati in contra nostra, avea prescisu si designatu locul, pana unde se inaintéie in fia-care di, si le era aspru interdisu de a inainta mai multu, nici chiaru in casulu de invingere, cá asia propasindu cu totii dupa planu inainte, se totu respinga pe romani càtra centru, pana ce ii voru incungiura pe toti in Abrudu, ori eventualu in Campeni, unde apoi voru putea pune man'a pe toti conducatorii lor. — Planu fôrte geniale, déca nu ar fi locuitu in acei munti romani.

Ce resulta din tôte acestea? Resulta, ca muntii apuseni dela inceputulu resbelului, pana in fine, diu'a si nóptea au fostu helinistici, si in lupta perpetua din tôte partile si in mari pericole. — Asia dara nu'i mirare, déca la inaintarea unguriloru totu-déuna s'au alarmatu muntii, ba n'ar fi fostu mirare nici atunci, déca pe locuitori iar fi cuprinsu frica si gróza, sciindu ca tóta tiéra e coprinsa de unguri, si ostirile imperatesci era alungate peste granitia, si singuru muntii apuseni se mai sustienea.

Apoi dn. Moldovanu da o prea mica insemnatate luptei dela „Fontanele.“ Lasu ca Ianculu o numesce in raportulu seu „unulu contra diece,“ si ca acolo au fostu 3000 honvedi. Iancu la primirea faimei nu putea sci, óre suntu 3000, ori 30,000. Apoi déca invingeau atunci ungurii, in urm'a acelu 3000 veniau si 30,000, si atunci se putea intempla ceea ce s'a aflatu intre chartiile lui Vasvári, ca inaintandu din tôte partile, pre romani se'i strimtoréscu. Deci dara suum cuique. Lupt'a dela Fontanele a fostu una dintre cele mai glorióse fapte de arme ale romaniloru, cu atátu mai tare, cu càtu la acea lupta femeile romane s'au luptatu alaturea cu barbatii, ce inca dovedesce, ca venise tréba, de barbatii nu mai ajungeau pretutindenea. — Éta ce dice Ianculu: Macelulu a fostu infricosiatu. Vasvári caditu cu partea cea mai mare a oficeriloru, impreuna cu 850 de honvedi, etc.

In part. a II-a a opului meu voiu vorbi mai pre largu despre acestu obiectu. Apoi acea invingere a fostu unulu din motivele care a induplecatu pe Mai. sa Imperatulu in 1852 se'si schimbe program'a de calatoria, si se tréca peste acei munti. Multu me miru ca descrierea mea, care asupra tuturor cetitoriloru a facutu acea impresiune care eu o intentionasemu, asupra dn. Moldovanu a impresionatu din contra. Nu eu voiu fi acela care vre-odata va dice ceva reu despre acei munti, ai caroru fiu suntu si eu, si de cari pe famili'a mea o léga unu trecutu da mai multi secolu.

Eu amu compusu memoriulu meu privitoriu la faptele dintre anii 1846—1850; aflatoriu in opulu „O lacrima ferbinte“ in a. 1851, va se dica indata dupa revolutiune, prin urmare pana candu imi era in viua memoria. Apoi eu am descrisu aceea ce am vediutu eu; pentru-ca e fapta constatata, ca la astfelu de ocaziuni numai atátu pôte sci ori cine, càtu vede, si de multe ori cele mai interesante detaile remanu necunoscute, ne fiindu cine se le insemné. Am si eu de a face o nota dn. Moldovanu, nu cu scopu de a combate, cà-ci acésta in asemenea materia aru fi o mare gresiéla, ci numai de a indrepta — si a-nume ca honvedii in Poduri si Campeni, n'au ajunsu nici odata. Eu care din 10. Maiu 1849 pana la intrarea rusiloru nu m'am misécatu din Campeni, o sci cu siguritate. Acésta va fi o schimbare de nume, ce inse nu detrage scrierii dn. Moldovanu.

I. St. S.

Cestiunea limbei romanesci in diariile din Clusiu et B. Pest'a.

Pe la noi se intempla lucruri, de care nu se prea vedu la alte popóra europene. La acelea numeramu noi si manoper'a diarielor politice de a tracta cestiuni puru philologice in partea politica a unui diariu. Ce are a face philologi'a cu politic'a? Philologi'a cá sciintia nu se va degrada in veci a porta slepulu politicei. Departe se fia.

„Didascalii“ esiti din scól'a dela Dobritienu s'au apucatu in „Kelet“ Nr. 155 et 156 din a. c. se ne dea lectiuni din limb'a romanéscu. Ocaziune binevenita le dete la acestea dn. Iac. Negruzzi in „Convorbirile literarie“ dela Iasi prin articlii sei publicati contra „coruptoriloru limbei romanesci.“ Didascalii dela Clusiu traducéndu acelea vaieraturi, le publicara insocite de reflexiuni, a caroru tendentia este invederata: cá se dea probe de saraci'a cea mare a limbei romanesci, de unde apoi se inchiaie, cá acésta limba nu mai merita nici o cultivare, si cá trebne aruncata in camar'a cu vechituri. Dn. Negruzzi cá si dn. Vas. Alesandri, cá si dn. Titu Maiorescu, combate cu amaratiune pe latinisatorii cei pedanti, pe germanisatorii, pe gallomani. Bine facu dumnealoru, au dreptate candu sbiciula pedanteri'a, séu lenea si nesciintia in cestiunea limbei; se insiéla inse, déca mai credu, cá scól'a loru dela Iasi va fi vreodata in stare de a pironi limb'a nóstra si a o tiené pe locu acolo, unde se afla limb'a chronicariloru si a bardiloru din evulu mediu. Ceea ce nu s'a intemplatú de candu lumea cu nici-o limba cultivata, nu se va intempla in veci nici cu a nóstra; éra domniul dela Convorbirile literarie o patira si pana acuma, o voru pati si pe viitoriu cá si aceia, carii se incérca se tienia pe locu unu balonu inflatu prin gazu, cá'i inaltia cu sinesi, séu ii trantesce de mórte. Ómenii dela Convorbiri nu voiescu se védia, cá limb'a romanéscu se mai afla in fermentatiunea vinului nou

de calitate cea mai buna, pe care o audi de departe clocotindu si sfâraindu. Candu vreti voi cá se se astempere acea fermentatiune, in 24 de ore, séu in 24 de ani? Care limba se va fi astemperatu mai curendu cá intr'o 100 de ani? Cu ce dreptu pretin-detii voi progresse din períodele selaviei blastemate si perfectiune in 30—40 de ani? Ei combatu pedan-teri'a latinistiloru, éra de pedanteri'a loru slavo-turco-grecésca, adeca de ceea ce numescu in Munteni'a *Тов Патека*, nu voru se audia, nici lips'a totale de consecentia nu voru se-si o védia in scrierile loru incarcate de gallicismi, pusi alaturea cu slavismii si turcismii adunati de prin baltócele suburbiiloru.

Dara dascaliloru dela Dobritieniu si Clusiu le place si mai pucinu, séu adeca nu le place de locu directiunea ce a luatu limb'a nóstra in desvoltarea sa. Nu potemu denega la nimeni dreptulu de a se interesa de limb'a nóstra, mai alesu candu cineva este si „Logiotatos;“ numai cátu ne vene camu siodu, candu orbulu de unu ochiu isi bate jocu de celu ceuru. Dara ore dascalii dela „Kelet“ si tóta cét'a carturariloru magiari de ce 'si germanisara limb'a intru atáta, in cátu astadi ei scriu némtiesce cu vo-cabule magiare? Critic'a filologica cáta se face in literatur'a magiara, recunósce la tóte ocaziunile, cá limb'a magiara s'a germanisatu cu totalu.

Limb'a nóstra fusese condamnatá de seculi, cá se suscepá in glossariulu séu multu materialu slavu. Dascalii magiari, încoragiati astadata si de cátra das-calii dela Iasi, pretendu cá noi se conservamu toti barbarismii si se ne falimu cu ei, cá se ne intieléga si vacarii satesci. Cu acelasiu dreptu amu potea pre-tende si noi dela carturarii magiari, cá se incete a fauri sute de cuvante noue, pe care poporulu ma-giaru nu le pricepe si casca gur'a candu le aude, ci se seria totu cumu au scrisu si vorbitu strabunii loru, chronicarii, legislatorii, cá poporulu se'i intie-léga (?). Si fiindu-cá dascalii dela „Kelet“ ne citéza esemple, dupa cumu se scriá si vorbia limb'a nó-stra odenióra, si dupa cumu se „corumpe“ ea astadi, bunii lectori se ne permitta a cita si noi câteva mo-delle din limb'a magiara a legislatoriloru si chroni-cariloru magiari de odenióra. De esemplu din car-tea legiloru:

Ide nem értvén az Oláh, vagy Görögök sectá-ján lévöket, kik pro tempore szenvedetnek, us-que beneplacitum Principium et Regnicola-rum (Aprob. C. Part. I. tit. I. art. 3).“

Noha az Oláh Natio az Hazában sem a Sta-tusok közzé nem számláltatott, sem vallások nem a recepta religiok közzül való, mind az által propter regni emolumentum, miglen patiál-tatnak, az Oláh egyházi rendek ehez tartásák mago-ka etc. etc. (Part. I. tit. VIII. art. 1).

Az Oláhokrol. Noha az Oláh nemzet prop-ter bonum publicum admittáltatott ez Hazá-ban, mindazáltal etc. (Apr. C. Part. I. tit. IX. art. 1). Kalugyerek felől. A mind hogy az Oláh

Nationak vallásais nem a négy recepta Reli-giok közzül való, úgy az a szerzet, melyben lévök kalugyereknek nevezetnek, nem acceptáltatott, sőt inkább megtilalmaztatott etc. (Part. III. tit. VIII. art. 1).

.... az Vladica is olyan dologban elegyiti magát, mely nem az ő tisztit illeti, ha kit pedig köz-züllök efféle excessusért in jus akarnának attra-hálni, residentiátan lévén, hol legyen com-petens foruma nem tudjuk. Azért a meg bántott félnek arbitriumaban legyen, ha Vármegyén a-karja e keresni, vagy Táblán, az olyan dolgokat patcOLO Vladicat? a Vármegyéről transmittál-tassék Táblán, ha a cansának meritumja úgy kíványa... legyen is miből a triumphans fél-nek satisfactiot impendálni (Compil. Constit. Part. I. tit. I. art. 9).

.... Concludáltuk azért, hogy az Oláh Vladica sub amissione honoris et officii az illye-neknek igazán végére menvén, a hol comperial-tatni fognak az illyen exorbitaló esperestek és papok etc. (Comp. C. P. I. t. I. art. 10 de 1665).

Din chronice amu potea cita volume intregi, in care se affi mii de exemple, precumu: „az elmém-nek labilis voltáért memorialeban articula-tim excerptálm, melyet propter brevita-tem scripturae im, in specie levelembe inclu-dálván, felségédnek küldtem, hogy ezeket ilyen breviter proponáltam volna, hanem igen co-piose minden circumstantiájával;“ (Agentele diplomaticu Borsos Péter in a. 1619 in collectiunea comitelui Em. Miko.*) Dara fia de ajunsu cu atáta. Scopulu nostru a fostu numai, cá se damu dlui I. Negruzzi ocaziune de a recomanda si magiariloru conservarea limbei loru, pe care o vorbia si scriá carturarii magiari pana pe la a. 1830, ba inea si dupa aceea, pana ce incepú a o preface aca dem'i'a loru de scientia si alti literati, publicisti, legislatori etc., fóra inse cá se o fia potutu asiedia nici pana in dio'a de astadi pe fundamente cu totalu sigure.

Noi nici-odata nu amu aflatu cu cale a deschide colónele acestui organu alu asociatiunei transilvane la certe philologice si cu atátu mai pucinu la insulte cá celea din Convorbirile literarie, éra discussiuni serióse demne de barbatu eruditi nu ne venira, din cause prea bine cunoscute lectoriloru nostrii. Nu cá dóra ne-amu feritu séu temutu vreodata de ager'a péna a unei critice medávóse, cá-ci noi amu fostu aceia, carii o amu cerutu la diverse ocaziuni, de mai multe ori in viétia; amu vediutu inse, cá starea pre-caria si aprópe funesta la care ajanseram de nou, ne rapí deocamdata la cei mai multi placerea de a ne ocupa cu unu studiu pre cátu de importante pre átátu si greu, care cere concentrarea toturoru pote-

*) Cele mai multe chronici unguresci si multime de acte oficiali unguresci, precumu si corespondentia privata se scriá pana pe la 1830 in acelu gallimathias de limba.

rilor si nu suferă că acelasiu individ se „aiba a face,” cumu dicu „ómenii trebilor,” astadi cu philologi'a, mané se compuna poesii, poimane se „faca” pe avocatulu cu §§-ii in degete, dincolo se fia deputatu ori senatoru, mai apoi ministru, diplomatu, cavaleru si cürtesanu consummatu si pe langa tóte acestea se mai petróca ani intregi in caletorii de placere. Destinulu celu tristu alu nostru este cu totulu altulu. Acést'a fusese caus'a, că in a. 1868 pre candu dn. Titu Maiorescu se incaierase mai antaiu de „ardeleni” dupa brusc'a sa esire din societatea academica, ilu rogaseramu se ia bine aminte, ca noi nu avemu nici timpu nici placere de a scrie dupa logic'a dsale, de altumentrea combatuta de catra mai multi barbati seriosi, ca-ci grij'a nóstra actuale este, că se nu ne vedemu inmormentati sub ruinele casei nóstre, candu apoi nici dlui nici tóta scól'a din Iasi nu aru mai avea cui se dea lectiuni din limb'a romanésca dincóce de Carpati. Dara in fine domniloru dela Iasi le casioná se ne dascalésca pre noi mai multa si decátu pe Logiotatii lor, si decátu pe Sarsaila alu lui Eliadu, si decátu pre toti copistii de prin cancelariile Romaniei, éra astadi dascalii dela Dobritjenu cu evreulu Békéfi, cu arménulu Pap Miklos, cu Koos Ferencz, Réthy Lajos, Szeremley, Otto Hermann, Gergely Moldován et tutti quanti le intindu man'a fratiésca si le offeru vigorosulu ajutoriu intru combaterea „pedantiloru” ardeleni, carii in ochii lor nu sunt romani, ci magiari romaniti.

Nici-o dorere nu póte fi mai amara, nici chiaru cea memorata de Dante, decátu a fi insultatu sclavulu in starea sa de sclavia. Scól'a cea noua din Iasi are placerea de a insulta pe romanii ardeleni si a face că se fimu insultati pentru limb'a nóstra materna si de càtra compatriotii nostrii magiari intr'o epoca, candu ea se afla in pericolulu invederatu de a fi exterminata nu numai din scóle, ci si dela altariu si din sanctuariulu familiei.

„Voi sclaviloru, invetiati si ve scrieti limb'a mai elegantu, uite asia, precumu o scriemu noi in libertatea nóstra netiermurita.”

Ave Caesar, morituri le salutant. Acestu respunsu ilu astepta inganfatii dascali dela Convorbiri? Nu'lu voru avea dela ardeleni in veci.

Ad Nr. 217—1877.

Publicarea tacselor anuali incurse

la fondulu asociatiunei trans. pre tempulu dela 17 Iuliu a. c. pana la 2 Augustu a. c.

I. Prin dn. profesora si colectoru dr. Ioane Ratiu in Blasiu s'au tramisu cá tace de membrii ordinari si anume: 1) dela dn. dr. Ioane Ratiu prof. de teologia pro 187⁶/₇ 5 fl. 2) dn. Silvestru Nestoru prof. gimn. (membru nou) pro 187⁶/₇ 5 fl. 3) dn. Ioanu Chirila canonicu pro 187⁶/₇ 5 fl. 4) dn. Ioane Antonelli canonicu pro 187⁶/₇ 5 fl. 5) dn. Stefanu Manfi canonicu pro

187⁵/₆ 5 fl. 6) dn. Leontinu Leonteanu can. pro 187⁶/₇ 5 fl. 7) dn. Ioanu Fekete can. pro 187⁶/₇ 5 fl. 8) dn. Elia Vlassa can. pro 187⁶/₇ 5 fl. 9) dn. Gedeonu Blasianu prof. de teolog. pro 187⁶/₇ 5 fl. 10) dn. Antonu Vestemianu can. pro 187⁶/₇ 5 fl. 11) dn. Nicolau Popescu prof. gimnas. pro 187⁶/₇ 5 fl. 12) dn. Basiliu Ratiu prof. de teolog. pro 187⁴/₅ si 187⁵/₆ 10 fl. 13) dn. Ioanu Germanu prof. gimn. pro 187⁵/₆ 5 fl. 14) dn. Ioanu Moldovanu prof. gimn. pro 187⁵/₆ 5 fl. 15) dn. Damianu Domsia vice-not. cons. pro 187⁶/₇ 5 fl. 16) dn. Simeonu Micu prof. de teol. pro 187⁶/₇ 5 fl. 17) dn. Simeonu P. Mateiu not. cons. pro 187⁶/₇ 5 fl. 18) dn. Georgiu Ratiu prof. la scólele norm. pro 187⁵/₆ 5 fl. 19) dn. Toma Ieronimu Albani super. monast. pro 187²/₃ 5 fl. Sum'a 100 fl. v. a.

II. Dela dn. protopópu in Rosi'a-de-Munte, Sim. Balintu tacs'a de membru ord. pro 187⁶/₇ 5 fl.

III. Dela dn. avocatulu in Sibiiu, Basiliu Popu de Harsianu in un'a actiune a bancei gen. „Transilvania” Nr. 1597 cu cuponii dela 1. Augustu 1877 100 fl.

IV. Au incursu deadreptulu la cass'a asociatiunei, si anume: a) dela dn. avocatulu in Sibiiu, dr. Ioane Borcea tacs'a de m. ord. pro 187⁶/₇ 5 fl. b) dn. protop. in Hatiegu, Ioane Ratiu tacs'a de m. ord. pro 187⁴/₅ si 187⁵/₆ 10 fl. c) dn. asesoru consist. Zach. Boiu tacs'a de m. ord. pro 187⁶/₇ 5 fl. d) dn. parochu in Sibiiu, Dem. Cuntianu tacs'a de m. ord. pro 187⁶/₇ 5 fl. e) dn. jude reg. in Sibiiu Petru Rosc'a tacs'a de m. ord. pro 187⁶/₇ 5 fl.

V. Dela dn. subpretore Ioane Cretiu tacs'a de memb. ord. pro 187⁶/₇ 5 fl.

VI. Dela dn. protop. in Turd'a, Iacobu Lugosianu tacs'a de m. ord. pro 187⁴/₅ si 187⁵/₆ 10 fl.

Sibiiu la 2 Augustu 1877.

Dela secret. asoc. trans.

BIBLIOGRAFIA.

Vocabulariu completu, pentru opurile lui Caiu Iuliu Cesare si ale continuatorilor lui. Prelucratu dupa vocabulariulu lui G. Chr. Crusius si inavutitu de dr. Vas. Glodariu, professoru de limb'a elina si germana la gimnasiulu plenariu romanescu din Brasiovu. 1871. Römer & Kamner, tipografii, editori si provedietori. 8° mare, litere garmondu, circa 23 1/2 cóle, cu una prefatiune de 29 pagine, despre care nu ne induoimu că va trage de aprópe luarea-mente a filologilor nostrii, pentru-că in partea cea mai mare a sa se ocupa de cestiuni filologice. Vocabulariulu in sinesi va fi de mare folosu tenerimei ce are de lucru cu respectivii auctori latinesci.

Pretiulu unui esemplariu 1 fl. 80 cr. v. a. séu in let noi 4 si 20 bani. Se póte trage dela editorii Römer & Kamner.

Dictionariulu ungurescu-romanescu, compusu de Georgiu Baritiu. Brasiovu 1869, form. 8° mare, 41 cóle, se afla depusu spre vendiare la librariile din Brasiovu, Sibiiu, Clusiu, Lugosiu, Temisiór'a, Aradu, M. Sigetu, cu pretiulu originale ficsu 3 fl. 70 cr. leg. tiépenu cu piele, si 3 fl. 20 cr. v. a. leg. usioru.